

Dr. Candemir BALTALI

**ANONİM ŞİRKETLERDE
YÖNETİM KURULUNDA
TEMSİL EDİLME İMTİYAZI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İMTİYAZ KAVRAMI VE

İMTİYAZLARA İLİŞKİN TEMEL İLKELER

§ 1. İMTİYAZLI PAYLARIN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
§ 2. İMTİYAZ KAVRAMI	15
2.1. ETTK Döneminde Kavrama Yönelik Tanımlar	15
2.2. TTK'da Öngörülen Tanım ve Tanımın Belirleyici Unsuru	17
2.3. Üstünlük Unsuruna Yaklaşım.....	19
2.3.1. ETTK Döneminde	19
2.3.2. TTK Döneminde.....	21
2.4. Üstünlük Unsuruna İlişkin Değerlendirme	23
2.4.1. Sermaye Artırımına İlişkin Çekincenin Giderilmiş Olması	23

2.4.2. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Tanınan Payların İmtiyazlı Kabul Edilmesi	26
2.4.2.1. TTK m. 360.2 Karşısında Diğer Paylara Nazaran Üstünlük Görüşünün Doğurabileceği Sorunsallar	26
2.4.2.2. TTK m. 360.2 Karşısında Diğer Paylara Nazaran Üstünlük Görüşünün Yorumlanmasına Dair Öneriler	33
2.4.2.3. Temsil Edilme Hakkından Azınlığın Yararlanması	35
2.4.3. II-23.1 Seri Numaralı Tebliğ	38
2.4.4. TTK m. 478 Gerekçesi.....	39
2.4.5. Üstünlük Unsuruna İlişkin Kanaatimiz	40
2.5. Altın Pay Kavramı Karşısında İmtiyazlar.....	41
§ 3. PAY KAVRAMI VE ORANSALLIK İLKESİ İLE İMTİYAZLARIN BAĞLANTISI	43
3.1. Pay Kavramı	43
3.2. Oransallık İlkesi	49
3.3. İmtiyazlar ile Oransallık İlkesi Arasındaki Bağlantı.....	53
3.3.1. Oransallık İlkesinin İstisnasını Teşkil Eden İki Kurum: Oy Hakkının Sınırlandırılması ve Oy Hakkında İmtiyaz	53
3.3.2. İmtiyazın Oransallık İlkesinin İstisnası Olması Sorunsalı.....	57
3.3.2.1. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Oransallık İlkesine İstisna Oluşturmaz.....	57
3.3.2.2. Yeni Bir Hak Tanınarak İmtiyaz Yaratılırken Oransallık İlkesi Etki Faktörü Olmayabilir.....	58
3.3.2.3. Kanuna Nazaran Üstünlük Görüşü Uygulandığında Oransallık Bozulmadan İmtiyaz Yaratılabilir	59
3.3.2.4. Ara Sonuç	60

§ 4. İMTİYAZLARA İLİŞKİN TEMEL İLKELER.....	61
4.1. İmtiyazın Paya Tanınabilmesi	61
4.1.1. Genel Olarak.....	61
4.1.2. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının İstisnai Özellikleri.....	64
4.2. İmtiyazın Pay Sahipliği Haklarına İlişkin Olması	65
4.2.1. Kanunda Yer Alan Hakların İmtiyaza Konu Olması.....	66
4.2.1.1. Genel Olarak	66
4.2.1.2. İmtiyaz Tanınamayacak Pay Sahipliği Hakları . 68	
a. Kanunla Tanınan Ancak Oransal Olmayan Haklarda İmtiyaz Tanınamaz.....	70
b. Vazgeçilmez Haklarda İmtiyaz Yaratılamaz 74	
4.2.1.3. SPKn Kapsamında Tanınan Bazı Pay Sahipliği Haklarına İlişkin Tespitler	76
4.2.1.4. Ara Sonuç.....	78
4.2.2. Yeni Pay Sahipliği Hakkı Tanınarak İmtiyaz Oluşturulması	78
4.2.2.1. Öncelik Hakkı	82
a. Tek Borç İlkesi Bakımından	86
b. Emredici Hükümler İlkesi Bakımından	87
c. Bağlam Rejimi Bakımından	91
d. Şirketin İktisap Ettiği Kendi Paylarını Elden Çıkarmasında İmtiyaz Tanınması.....	98
4.2.2.2. Veto Hakları	100
4.3. İmtiyazların Esas Sözleşmede Öngörülmesi	104
4.3.1. İmtiyazlara İlişkin Hükümlerin Esas Sözleşmedeki Yeri	104
4.3.1.1. Niteliğe Göre Ayrımında.....	104
4.3.1.2. Zorunlu Kayıtlara Göre Ayrımında	107
4.3.1.3. Sicilin Olumlu Etkisine Konu Olma	108
4.3.2. İmtiyazların Tabi Olduğu Şartların Belirli Olması	109
4.3.2.1. Açıkça Yer Alma.....	109

4.3.2.2. Somutlaşmış Olma.....	109
4.3.2.3. Süreye, Şarta veya Sınırlamalara Bağlanabilme.....	110
4.3.2.4. İmtiyazların Sona Ermesi	112
4.3.3. İmtiyazlar ve Müktesep Haklar.....	113
4.3.4. Esas Sözleşme Değişikliği ile İmtiyaz Yaratılması	117
4.3.4.1. Yetersayılar	118
a. İmtiyaz Oluşturulmasında.....	118
aa. Oy hakkının donması durumunda	121
bb. Oy hakkına üst sınır getirilmesi durumunda	123
cc. Oydan yoksun olmama	125
b. İmtiyazların Genişletilmesinde	126
4.3.4.2. Sonradan İmtiyaz Yaratılmasının Sonuçları	129
a. Genel Sonuç: Pay Sahipliği Hakkında Daralma Meydana Gelmesi	129
b. Özel Sonuçlar	132
aa. Bağlamın etkisizleşmesi.....	132
bb. Pay alım teklifi zorunluluğu	134
cc. Özel sonuçların temsil edilme hakkı tanınmasında uygulanması sorunsalı..	136
4.3.4.3. İmtiyazlı Pay Çıkarılmasına Rağmen TTK m. 421.3, 421.6 ve SPKn m. 23 Hükümlerine Tabi Olmayan Durumlar	138
4.3.4.4. İmtiyaz Oluşturulmasında Eşit İşlem İlkesi Denetimi.....	142
a. Oransallığın Önem Taşdığı İmtiyazlarda	142
b. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında.....	146
4.3.4.5. Hakların Sakınılarak Kullanılması İlkesi Denetimi.....	150
4.4. Temsil Edilme Hakkının Mahkeme Tarafından Tanınması ..	154
4.4.1. Doktrindeki Görüşler.....	155
4.4.2. Alternatif Çözüm Oluşturması	157

§ 5. KAYITLI SERMAYE SİSTEMİNDE İMTİYAZLI PAY ÇIKARILMASI	169
5.1. Yönetim Kuruluna Tanınabilen Yetkiler	170
5.2. Yönetim Kurulunun İmtiyazlı Pay Çıkarma Yetkisi.....	172
5.2.1. Esas Sözleşmede Sadece İmtiyazlı Pay Çıkarılabileceğinin Belirtilmesinin Yeterli Olmaması. .	173
5.2.2. Yeni İmtiyazlı Pay Çıkarabilme Yetkisinin Kapsamı.....	175
5.3. İmtiyazlı Pay Çıkarma Yetkisi Verilirken Gerekli Yetersayı.....	178

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKI

§ 6. GENEL OLARAK.....	181
§ 7. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKININ AMACI.....	187
7.1. Genel ve Temel Amaç.....	187
7.2. Bilgi Alma Hakkından Yararlanma.....	188
7.3. Yetersayılara Etki.....	189
7.4. Hâkimiyetin Oluşumu	190
§ 8. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKI.....	193
8.1. İsviçre Hukuku.....	193
8.1.1. Tarihi Gelişim ve Düzenlemelerin Niteliği	193
8.1.2. Pay Kategorileri, Azınlık ve Pay Sahibi Grubu Kavramları	196
8.1.3. Temsil Edilme Hakkına İlişkin Düzenlemeler.....	199
8.1.3.1. OR Art. 709.1 Hükmüne Dayalı Bağlayıcı Öneri	200
8.1.3.2. OR Art. 709.2 Hükmüne Dayalı Düzenleme Olanakları.....	202
8.1.4. Önerilen Adayın Reddi.....	204

8.1.5. Temsilcinin Görevden Alınması	205
8.1.6. Temsilcinin Hukuki Statüsü	206
8.1.7. Temsil Edilme Hakkının Niteliği	208
8.2. Alman Hukuku	210
8.2.1. Genel Olarak	210
8.2.2. Üye Gönderme Hakkına İlişkin Belirlemeler	211
8.2.3. Hakkın Niteliği	213
8.2.4. Atanan Üyenin Şirket İçerisindeki Konumu ve Azli	214
8.2.5. Taraflar Arasındaki İlişkiler	215
§ 9. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKI	
TANINABİLECEK ZÜMRELER.....	217
9.1. Belirli Pay Grubu	218
9.2. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri	222
9.3. Azlık	228
9.4. Temsil Edilme Hakkının Belirli Bir Kişiye Tanınması	235
9.4.1. Sorunun Ortaya Konması	235
9.4.2. TTK m. 340 ve 360 Işığında Kanaatimiz	237
9.4.3. Temsil Edilme Hakkının Şahsen Tanınmasına İmkân Veren İstisnai Düzenlemeler.....	243
9.5. Temsil Edilme Hakkından Yararlanılamayacak Hâller	244
§ 10. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKININ NİTELİĞİ	251
10.1. Belirli Pay Grubu Bakımından	252
10.2. Belirli Grup Pay Sahipleri Bakımından	256
10.3. Azlık Bakımından	263
§ 11. TEMSİLCİ ÜYENİN HUKUKİ KONUMU	275
11.1. Şirket Karşısında	275
11.2. Üyenin Temsil Ettiği Zümre ile Arasındaki İlişki.....	277
11.2.1. Herhangi Bir Hukuki İlişki Olmadığı Görüşü	278
11.2.2. Vekâlet Benzeri İlişki Görüşü.....	280

11.2.2.1. Temsilci Üyenin Özen Borcu Açısından.....	282
11.2.2.2. Temsilci Üyenin Sadakat Borcu Açısından....	286
11.2.2.3. Temsil Edilen Zümreye Bilgi Verilmesi Açısından.....	291
11.2.2.4. Diğer Konular Açısından	297
11.2.3. İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği	299
11.2.3.1. Müzakerelere Katılma Yasağı	304
11.2.3.2. İbrada Oy Kullanma.....	305
11.2.3.3. Fiili Organ Sıfatıyla Sorumluluk	305
11.3. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Temsilci Üye.....	306
11.3.1. İki Kurumun Aynı Kişide Toplanması Sorunsalı.....	307
11.3.2. İki Kurumun Birbiriyle Bağdaşması Sorunsalı	311
11.4. Temsilci ile Temsil Edilen Zümre Arasındaki İlişkiye Dair Kanaatimiz	315
§ 12. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME YÖNTEMLERİ	323
12.1. Genel Olarak.....	323
12.2. Aday Önerme Yöntemi.....	325
12.2.1. Toplantıya İlişkin Sorunsallar	328
12.2.1.1. Çağrının Süresi ve Şekli.....	330
12.2.1.2. Toplantı Yeri	331
12.2.1.3. Çağrı Konusunda Yetkililer ve Çağrı Yapılmaması	331
a. Pay Sahiplerinin Çağrıda Bulunabilmesi...	332
b. Genel Kurulda Adayın Belirlenmesi.....	336
12.2.1.4. Aday Belirleme Toplantısına İlişkin Yetersayılar.....	339
a. Toplantı Yetersayısı.....	339
b. Karar Yetersayısı	341
c. Oy Hakkının Donması Hâli	342
12.2.1.5. Bakanlık Temsilcisine Gerek Olmaması	344
12.2.2. Aday Önerme Hakkının Kullanılmaması.....	345

12.2.3. Önerilecek Aday Sayısı	347
12.2.3.1. Tüm Üyelerin Temsil Edilme Hakkı Doğrultusunda Belirlenmesi	347
12.2.3.2. Yedek Üye Belirlenmesi.....	349
12.2.3.3. Kontenjanın Esas Sözleşmede Belirlenmesi Yöntemi.....	350
12.2.3.4. Halka Açık Anonim Şirketlerde Durum	351
a. Esas Sözleşmede Kontenjanın Değiştirilmesi.....	355
b. Birleşme ve Bölünmede Kontenjan	355
12.2.4. Genel Kurulun Önerilen Adayı Seçme Mecburiyeti ...	359
12.2.5. Önerilen Adayın Haklı Sebeplerle Reddi	361
12.2.5.1. Adayın Öncelikle Kanun ve Esas Sözleşmede Öngörülen Nitelikleri Taşınması Gerekir	363
12.2.5.2. Diğer Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçiminde Olmayan Kayıtlar Belirlenmesi.....	363
12.2.5.3. Haklı Sebepler	364
12.2.6. Haklı Sebep Olmaksızın Önerilen Adayın Seçilmemesi	368
12.2.7. Temsilci Üyenin Görevden Alınması.....	375
12.2.7.1. Genel Kurulun Azil Yetkisinin Sınırlanması .	375
a. Haklı Sebebin Gerekli Olması	377
b. Haklı Sebebin Yeterli Olması	377
12.2.7.2. Hak Sahiplerinin Dolaylı Azil Yetkisi.....	379
a. Genel Olarak.....	379
b. Genel Kurulun Toplanmasının Sağlanması	380
c. Genel Kurulun Alabileceği Kararlar.....	386
12.2.8. Üyeliğin Boşalması	388
12.2.8.1. Yönetim Kurulunun Seçim Yapma Mecburiyeti.....	388
12.2.8.2. Yönetim Kurulu Kararının Geçersizliği.....	390

12.3. Üyenin Pay Sahipleri Arasından Seçilmesi Yöntemi.....	393
§ 13. ÇEŞİTLİ ESAS SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNİN	
YORUMLANMASI	397
13.1. Her İki Temsil Yönteminin Düzenlenmiş Olması	397
13.2. Sadece Temsil Edilme Hakkından Söz Edilmesi	399
13.3. Farklı İfadelerin Kullanılmış Olması	400
13.4. Önerilen Adayın Seçilmesini Engelleyen Bir Düzenleme Bulunmaması	402
SONUÇ	403
KAYNAKÇA	411